

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СЦЕНІЧНОЇ МОВИ

Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Магістр	
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво	
Курс	2	
Семестр	3	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	120 годин / 4 кредити ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Вибіркова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Грінік Тетяна Леонідівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доцентка, Заслужена артистка України
	Посада	Доцентка кафедри сценічної мови
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Grinik.pdf tetiana.hrinik@gmail.com
Анотація	Вивчення вибіркової дисципліни «Методика викладання сценічної мови» надасть здобувачам вищої освіти теоретичні знання і практичні навички для завершення осягнення усього того комплексу сценічного мовлення, що вони опанували упродовж навчання в попередні роки; дозволить подивитися на одну з найактуальніших професійних складових сучасного актора під іншим кутом зору та розкриє методологію викладання дисципліни «Сценічна мова» для різних категорій слухачів.	
Мета дисципліни	Формування студентами цілісного уявлення про сценічну мову як складову частину майстерності актора та духовної культури людства; - оволодіння знаннями і практичними навичками сучасної методики викладання сценічної мови, навичками застосовувати набуті знання у своїй професійній діяльності; - ознайомлення майбутнього викладача з методологією розробки навчально-методичного комплексу із забезпечення	

	<p>навчального процесу, формування вміння проведення всіх форм навчальних занять із формами контролю засвоєння вивченого матеріалу.</p>
<p>По закінченні вивчення вибіркової дисципліни здобувач буде</p>	<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості побудови та функціонування мовного апарату, принципи гігієни голосу та навчитися об'єднувати теоретичні знання з досвідом практичних занять й вірно передавати здобуті навички; - специфіку сценічного мовного звуковидобування, звуковедення, голосоутворення та користуватися візуальними враженнями під час навчання вихованців; - теоретичні норми сучасної української літературної вимови та послідовно використовувати їх у практичних тренувальних комплексах ; <p>закони й техніку дикційної культури вимови, артикуляції, орфоєпії та використовувати їх на всіх етапах навчання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - комплекс вправ на усунення затисків, на опанування фонаційним, змішано-діафрагмальним диханням, на вдосконалення артикуляції та дикції та застосовувати здобуті знання у процесі викладання; - основні особливості розбору тексту за рядом взаємопов'язаних частин – архітектонікою твору: пролог, експозиція, зав'язка, розвиток дії, передкульмінація, кульмінація, розв'язка, епілог та використовувати набутий досвід практично; - особливості ідейно-тематичного, логічного, дійового аналізу твору для розвитку аналітичного мислення й самовдосконалення у процесі навчання здобувачів освіти різних рівнів; - основні методика викладання та психолого-педагогічні техніки для викладання й передачі професійних навичок з предмету «Сценічна мова». <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати традиційні та інноваційні принципи та методи у процесі викладання сценічної мови; - обґрунтувати теоретично та підготувати й провести практично групові та індивідуальні заняття з дисципліни; - зняти м'язовий та психологічний затиск і навчити користуватися здобутими знаннями в процесі навчання інших; - практично застосовувати навички фонаційного, змішано-діафрагмального дихання, адекватного особливостям мелодики, ритміки, динаміки та драматургії літературного твору; - навчити передавати теоретичні та практичні знання користування опорним звучанням, польотністю, звучністю й гнучкістю голосу в умовах сцени та зйомки відео; - використовувати правила літературної вимови, навчити привласнювати авторський текст; - навчити процесу передачі законів перетворення авторського тексту на живу словесну дію, створюючи мовну характеристику персонажа, володіти живим словом, почуттями та внутрішнім світом героїв, завдяки засобам виразності словесної дії; - демонструвати володіння технічними та мовно-

	<p>виконавськими навичками відповідно до власних індивідуальних можливостей здобувачів освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано та адекватно застосовувати навички самостійного опанування мелодики й ритму твору в процесі навчання інших; - надавати емоційне забарвлення виконанню, що відповідає характеру літературного твору та драматургії вистави, вільно застосовувати засоби сценічної мовної виразності в процесі викладання; - виховати вміння досягати тембрової, ритмічної та динамічної гармонійності, співзвучності та художньо обумовленого злиття голосів у груповому звучанні; <p>створювати атмосферу творчого партнерства та ансамблю в процесі групової роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчити самостійно складати інтерпретаційну стратегію сценічного образу літературного твору, осмислювати особливості драматургії твору та створювати цілісну драматургію образу; - свідомо, самостійно вдосконалювати особистісну естетичну культуру; - опановувати новітні тенденції сучасного театрального мистецтва у мовному дискурсі та творчо їх застосовувати у власній професійній діяльності.
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p><i>Тема 1.</i> Мета й завдання дисципліни «Методика викладання сценічної мови», їх значення для формування професійно підготовленого викладача.</p> <p><i>Тема 2.</i> Види та методика проведення індивідуальних занять.</p> <p><i>Тема 3.</i> Врахування індивідуальних особливостей мовного звучання.</p> <p><i>Тема 4.</i> Види та методика проведення групових занять.</p> <p><i>Тема 5.</i> Технічні завдання з постановки голосу як опори голосового звучання.</p> <p><i>Тема 6.</i> Взаємозв'язок між голосоведенням та диханням.</p> <p><i>Тема 7.</i> Техніка сценічного мовлення: дикція, артикуляція, норми орфоепії, резонатори, тембри.</p> <p><i>Тема 8.</i> Робота з текстовим матеріалом: опанування логікою мислення, аналіз та методика словесної дії.</p> <p><i>Тема 9.</i> Перспективи художнього читання. Засоби характеристики образів.</p> <p><i>Тема 10.</i> Виразні можливості голосу актора. Розширення діапазону. Пошуки власної самобутності.</p> <p><i>Тема 11.</i> Історико-культурна стилістична специфіка матеріалу та виразність мовлення.</p> <p><i>Тема 12.</i> Мовна підготовка та самосвідоме мислення при створенні художніх образів.</p> <p><i>Тема 13.</i> Сценічна мова, як один із найвиразніших засобів акторської майстерності.</p> <p><i>Тема 14.</i> Організація самостійної роботи студентів. Навчальна та виробнича практика як важлива складова освітнього процесу.</p>
<p>Види занять</p>	<p>Групові практичні заняття, самостійна робота</p>

<p>Методи навчання</p>	<p>Словесний метод (теоретичне обґрунтування, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання сценарного плану та сценарію відкритого уроку); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); самостійна робота (зйомка та монтаж відео відкритого уроку здобувачів вищої освіти ступеню Магістр).</p> <p>Підсумковий семестровий контроль засвоєння дисципліни проводиться у формі заліку, на якому студенти мають продемонструвати всі навички, які набули на заняттях.</p>
<p>Форми та методи оцінювання</p>	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (мак 60 балів): усне опитування теоретичного матеріалу за Темами 1-6, написання сценарного плану, сценарію, затвердження матеріалу для запису індивідуальних відео відкритого уроку, виступи здобувачів на практичних заняттях (обговорення сценарних планів, сценаріїв відкритого уроку, аналізи літературного матеріалу, результатів виконаних завдань – аналітичних повідомлень, презентація відео-фрагментів занять майбутніх педагогів зі своїми вихованцями).</p> <p>Підсумковий контроль (мак 40 балів): диференційований залік: презентація відео відкритого уроку з дисципліни «Методика викладання сценічної мови»; практична демонстрація проведення та виконання вправ зі сценічної мови за програмою мистецьких закладів освіти: початкового, середнього та вищого рівнів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: групові практичні заняття на платформі Zoom, чат-група та індивідуальні консультації у Telegram, Viber, листування через e-mail, посилення на google-диск (у разі потреби) та YouTube.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування під час поточного та підсумкового контролю заборонено (в т.ч. і з використанням гаджетів).</p> <p>В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>

<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Бабич, Н. Д. (2003). <i>Практична стилістика і культура української мови</i>. Львів: Світ.</p> <p>Баннік, В. М. (2007). <i>Сценічна мова. Навчальний посібник для студентів учбових закладів культури і освіти, шкіл мистецтв, керівників колективів художнього слова</i>. Олександрія .</p> <p>Ботвина, Н. В. (2002). <i>Міжнародні культурні традиції: мова та етика: Навч. посібник</i>. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: Арттек.</p> <p>Важньова, Л. А. (2015). <i>Скоромовки в мовному тренінгу (Практикум зі сценічної мови) : Навч. посібник</i>. Харків : Колегіум.</p> <p>Волощак, М. (2003). <i>Неправильно - правильно: Довідник з українського слововживання</i>. Київ: Українська видавнича спілка.</p> <p>Гладишева, А. О. (2007). <i>Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність : Навч. посібник</i>. Київ: ТОВ «Червона Рута - Турс».</p>
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання сценічної мови», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «30» серпня 2023 р., протокол № 1.